

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЗ «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
імені К. Д. УШИНСЬКОГО»**

**МУЗИЧНА ТА ХОРЕОГРАФІЧНА ОСВІТА
В КОНТЕКСТІ КУЛЬТУРНОГО
РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА**

**Матеріали і тези VIII Міжнародної конференції
молодих учених та студентів
(14-15 жовтня 2022 р.)**

1 том

ОДЕСА 2022

хвилювання перед концертом, підвищити його мотивацію та сформувати стійке позитивне ставлення й інтерес до концертного виконавства.

Наостанок підкреслимо, що концертна діяльність для студента відкриває величезний потенціал для можливості творчої самореалізації, самоствердження як артиста естради. Тому викладачеві важливо створити всі необхідні умови для того, щоб кожен вихід майбутнього співака на сцену мав лише позитивні наслідки, стаючи поштовхом для подальшого виконавського вдосконалення

Література:

1. Арутюнова А. Б. Профессиональные аспекты подготовки эстрадных исполнителей (вокалистов). [Електронний ресурс]. – режим доступу: <https://cyberleninka.ru/article/n/professionalnye-aspekty-podgotovki-estradnyh-ispolniteley-vokalistov>
2. Готсдинер. А.Л. Музыкальная психология / А.Л. Готсдинер М., 1993 – 193 с.
3. Григорьев В. Ю. Исполнитель и эстрада / В. Ю. Григорьев. – М. : Изд. дом «Классика-XXI», 2006. – 156 с.
4. Лабінцева Л.П.. Концертний виступ як особливий вид музично-виконавської діяльності/ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis

Марія ШАРОВА

*здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти,
ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К.Д.Ушинського»*

Науковий керівник Г. РЕБРОВА

*кандидат педагогічних наук
ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К.Д.Ушинського»*

ДО ПРОБЛЕМИ ХУДОЖНЬОГО ВИХОВАННЯ ШКОЛЯРІВ ЗАСОБАМИ ЕСТРАДНОГО ВОКАЛУ

Анотація. У статті розглянуто нові тенденції у художньо-естетичному вихованні школярів, актуалізовано проблему формування художньо-естетичного смаку учнів, розкрито потенціал естрадного вокалу, як дієвого та актуального засобу вирішення сучасних виховних завдань та запропоновано відповідні методи, що позитивно впливають на цей процес.

Ключові слова: художньо-естетичне виховання, художньо-естетичний смак, музична культура, естрадний вокал, естрадний спів.

Актуальність статті полягає у вивченні впливу гаджетів на художньо-естетичне виховання школярів, висвітленні важливості художнього виховання учнів та залученні їх до естрадної музики.

На сьогоднішній день одним із основних принципів оновлення змісту освіти стає особистісна орієнтація, яка передбачає розвиток творчих здібностей учнів, індивідуалізацію їхньої освіти з урахуванням інтересів та схильностей до творчої діяльності.

Естрадне музичне мистецтво точно відповідає інтересам сучасних дітей та підлітків. Естрадний вокал допомагає залучити школярів до музичного мистецтва та розвитку творчих здібностей. Сьогодні як ніколи є актуальною проблема самовираження, самореалізації, самоактуалізації дитини. На жаль, звичайні умови шкільного навчання часто не дають можливості учню розкрити себе.

Мета статті полягає в актуалізації виховування ціннісного ставлення до музичної культури як частини світової культури у школярів та формування моральних та естетичних якостей особистості; вивченні сучасних методів виховування естетичного смаку світу музики учнів та почуття громадянськості та патріотизму.

Художньо-естетичне виховання є досить широкою концепцією, що включає низку конкретних завдань: розвиток естетики та художнього сприйняття, розвиток естетичного судження та оцінки, формування художньо-естетичного смаку.

Виклад основного матеріалу. Останнім часом заняття естрадним вокалом стали особливо популярними серед дітей та їхніх батьків. Більше того, новітні комп'ютерні технології, сучасна музична апаратура дають можливість дитині, яка навіть не знає основ вокальної техніки, спробувати свої сили в мистецтві співу. Як підкреслює М. Мудряк (2021), естрадний спів став одним із найдоступніших видів творчості. Так, наприклад, соц-мережі, такі як Instagram та Tiktok стають платформою, які діти використовують для власного самовираження та соціалізації. Там діти і молодь все частіше розміщують відео власного виконання улюблених естрадно-вокальних творів або використовуючи прийом ліпсінгінгу (тобто рухаючи губами під чуже виконання, імітуючи процес співу). Крім того з'явилося багато різних додатків для смартфонів, які дають можливість співати караоке пісні сучасних виконавців, а крім того, використовувати різні фільтри, що змінюють звучання голосу, такі як AV Voice Changer, Fanny voice Snapchat тощо.

У вихованні та навчанні школярів О. Попадич зауважує саме на методі творчої співпраці, методі позитивного стимулювання та самооцінки (Попадич, 2021). Принципи таких методів складаються з гуманних відносин вчителя до

учня, повного розкриття творчого потенціалу школяра. Дитина не буде змушувати себе відвідувати заняття, а з радістю та задоволенням навчатиметься у вчителя, з яким зможе поділитися своїми почуттями, емоціями, творчими досягненнями. Деякі вчителі неусвідомлено відбирають в учнів бажання навчатися музиці, використовуючи авторитарні методи виховання. Тим паче, сучасні діти є недостатньо мотивовані на навчальну діяльність, особливо таку, яка не пов'язана з використанням гаджетів та вимагає від учнів значних зусиль. Вчитель повинен знайти способи зацікавлення учня. Розвиток музичного сприйняття є найважливішим завданням музичного виховання дітей. С. Матвієнко підкреслює, що, знаючи закономірності розвитку музичного сприйняття дітей, педагог може ефективно розвивати їх музичні здібності, формувати естетичні уподобання та потреби (Матвієнко, 2017).

Творчому розвитку школяра може сприяти процес освоєння масової музичної культури, такий її різновид як естрадний спів – музично-виконавська діяльність, що поєднує різноманітність жанрових компонентів: вокал, акторська майстерність, сценічний імідж, індивідуальний вокально-технічний стиль (Гриб, 2020). Під освоєнням естрадної музичної культури ми розуміємо творче осмислення школярами особливостей пісенної естради, теоретичні знання, практичні вміння та навички, спрямовані на самостійне вивчення та художнє виконання вокально-естрадного матеріалу. Вокальна естрада є найбільш масовим видом аматорської музичної творчості і займає провідні позиції у позакласній діяльності загальноосвітніх шкіл, в закладах додаткової освіти (Цзінхен, 2015).

Проблемою сучасного покоління є кліпове мислення – сприйняття інформації через короткі вразливі уривки. Але дитина не встановлює між ними логічні зв'язки, що погіршує навички аналізу. Школяр запам'ятовує лише ту інформацію, яка їх вразила, дала якусь нову емоцію та відчуття. На уроках сучасного естрадного вокалу необхідно постійно змінювати заняття, щоб зацікавити дитину та сфокусувати увагу на одній вправі. Як відео у Тік тоці змінюються швидко, так і вправи швидко. Наприклад, розспівування за допомогою різних ігор, артикуляційну гімнастику. І все вмещати в один урок, для того, щоб дитина була зацікавлена. Як відео у Тік-тоці змінюються швидко, так і вправи швидко.

Одним із провідних завдань художнього виховання школярів є формування їх художньо-естетичного смаку. О. Алісійчук визначає художньо-естетичний смак як «цілеспрямований, організований процес формування у дітей розвиненої естетичної свідомості, здатності сприймати, творити й цінити прекрасне, поводитись культурно і достойно» (2001).

Б. Лихачов (1985) зазначає, що «художньо-естетичний смак є тонке і складне вміння побачити, відчутти, зрозуміти в повному обсязі об'єктивно прекрасне і потворне, трагічне і комічне й висловити відповідне оціночне судження». Є. Яковлев (1986) розглядає естетичний смак «... як один із найважливіших елементів естетичної свідомості, який об'єднує у собі естетичне почуття та ідеал».

М. Черніка звертається з цього приводу до Аристотеля, який у своєму трактаті «Політика» ще в IV столітті до нашої ери стверджував: «...Музика здатна надавати відомий вплив на етичний бік душі; і якщо музика має такі властивості, то, очевидно, вона має бути включена до предметів виховання молоді» (Черніка, 2014). Питання про музично-естетичний смак знайшло своє відображення в роботах наступних педагогів, психологів і філософів: Л. С. Виготського, О. М. Леонтьєва та ін. Проблеми формування музично-естетичної культури у школярів присвячені праці Л. Воловича, А. Макаренко, О. Семашко, В. Сухомлинського (Черніка, 2014).

Художньо-естетичний смак визначаємо, як процес і результат ціннісного ставлення до мистецтва, який дозволяє бачити сутність естетики в навколишньому світі. На основі аналізу наукових джерел та власного дослідження цієї категорії, було визначено її структуру, яка обіймає декілька компонентів, а саме: пізнавально-мисленнєвий, емоційно-ціннісний, комунікативно-виконавський. Акцентуємо на значному потенціалі естрадного вокалу для ефективного впливу на кожен з компонентів. Пізнавально-мисленнєвий компонент включає стильові та жанрові особливості естрадного вокалу, обізнаність у засобах художньої виразності естрадного вокалу. Найефективнішими методами формування цього компоненту, на нашу думку, можуть бути інтелектуальні ігри відповідної тематики, робота в малих групах під час аналізу художньо-образного змісту естрадно-вокальних творів та засобів художньо-образної виразності. Емоційно-ціннісний компонент дозволяє розкрити емоційне ставлення до естрадно-вокальних творів, вибіркоче та критичне ставлення до ціннісного аспекту естрадно-вокальних творів. Для позитивного впливу на його формування доцільно використовувати бесіди (наприклад, на тему «Занурення в образ героя»), творчі завдання, рольові ігри («Конкурсна-гра», гра «Режисер постановник виступу з естрадно-вокальним твором» тощо), допоможуть вплинути на формування художньо-естетичного смаку школярів. Комунікативно-виконавський компонент відповідає за опанування вміння спілкуватись з приводу художньо-естетичних особливостей естрадного вокалу, а також за наявність елементів культури художнього виконавства естрадно-вокальних творів. Формування цього компоненту передбачає як активізацію комунікації з естрадним вокальним мистецтвом, так і

з приводу цього виду мистецтва. Методичні рекомендації у цьому випадку стосуються максимального залучення учнів до практичної, тобто естрадної вокально-виконавської діяльності та розвитку навичок самопрезентації та самооцінювання.

Вирішення актуальних завдань формування соціально-активної особистості учнів, розвитку їх творчих здібностей залежить від професійної компетентності педагога, рівня його освіченості та загальної культури, здатності до творчої діяльності та діалогового спілкування. Ці завдання зумовлюють пошук варіативних систем та моделей, інноваційних технологій та методик професійного вдосконалення особистості педагога. Зазначимо, що у процесі професійної підготовки сучасного вчителя значне місце приділяється творчості як найвищому прояву духовного багатства особистості. Становлення творчої особистості відбувається у розвитку духовно-естетичних здібностей, формування системи гуманістичних цінностей. Естетичні творчі здібності розвиваються в естетичній діяльності, що сприяє виявленню творчих якостей та збагаченню творчого потенціалу особистості (Комар, 2011).

Війна вплинула на патріотичне виховання дітей. З'явилися нові кумири. На нашу думку, завдяки вливанню українських пісень, мови, вчителям буде легше спонукати дитину до співу мелодійних, українських пісень, які розвивають вокальні навички. До війни на естетичне виховання дітей впливали російські виконавці, які в основному використовували у своїх піснях ненормативну лексику, пропаганду не здорового способу життя. Зараз діти слухають пісні про перемогу, розквіт України, любов до своїх рідних людей та про добро. Естрадний спів є найбільш популярним і доступним видом музичного мистецтва та одним із важливих засобів виховання дітей.

Естрадні вокальні твори містять досвід, думки, почуття їхніх творців відповідно до своєї епохи; володіють не лише естетичною, а й соціально-історичною цінністю, мимоволі відбиваючи історико-соціальні явища, які у суспільстві; розкривають роздуми про добро і зло, про життя і смерть, про щастя і горе, про прекрасне (Джулай, 2020).

Висновок. На світогляд дитини сьогодні значною мірою впливають гаджети. Учитель повинен оволодіти такими компетентностями щодо опанування сучасними засобами трансляції музичних творів, зокрема й естрадного вокалу, задля зацікавлення школярів якісними властивостями найкращих зразків естрадного співу. Саме через це актуалізується функція вчителя музичного мистецтва у формуванні художньо-естетичного смаку школярів у цілісному процесі їхнього художнього виховання.

Література

1. Алісійчук О. С. (2001) *Морально-естетичне виховання молодших школярів*. Академія. 160 с.
2. Гриб, О. (2020). Вплив музичного мистецтва на формування особистості. *Естетичне виховання дітей та молоді: синергія культури і освіти: матеріали Шостого Міжнародного науково практичного семінару*. Дрогобич. С. 33.
3. Джулай, Є. В. (2020). Типологія і специфіка естрадного вокального виконавства. Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка. *Кваліфікаційна робота на здобуття освітньогоступеню магістра*. Суми. С. 15.
4. Комар, О. А. (2011). *Теоретичні та методичні засади підготовки майбутніх учителів початкової школи до застосування інтерактивної технології*. УДПУ імені Павла Тичини. Дисертація. Умань. 46 с.
5. Лихачов Б. Т. (1985). *Теорія естетичного виховання школярів: Учеб. посібник зі спецкурсу для студ.пед.ін.-тов*. Просвітництво. 176 с.
6. Матвієнко, С. І. (2017). *Теорія та методика музичного виховання дітей дошкільного віку : навч. посіб. Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя*. 299 с.
7. Мудряк, М. Д. (2021). *Дитяче естрадне виконавство та його роль у вихованні учнів*. Чернівці. С. 54.
8. Попадич, О. О. (2021) *Методичні рекомендації до вивчення курси «Теорія виховання» для студентів спеціальності 013 «Початкова освіта»*. Ужгород: ДВНЗ «УжНУ». С. 4.
9. Цзінхен, Г. (2015). *Формування сценічної культури майбутніх учителів музичного мистецтва засобами естрадного співу*. Дисертація. НПУ ім. М. П. Драгоманова. Київ. С. 32.
10. Черніка, М. (2014) *Дослідження рівня музично-естетичного виховання учнів молодшого шкільного віку*. *Психолого-педагогічні проблеми сільської школи*. Випуск 48.
11. Яковлєв, Є. Г. (1986) *Естетичний смак як категорія естетики*. М.: Знання. 64 с.